

TRGOVSKI

Licijska knjižnica,
Ljubljana**Časopis za trgovino, industrijo in obrt.**Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 12. maja 1923.

STEV. 54.

Občni zbor

Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani.

V sredo, dne 9. maja se je vršil v dvorani Mestnega doma v Ljubljani občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, katerega se je udeležilo 68 delegatov iz cele Slovenije in sicer iz Ljubljane sedem, okolica Ljubljane šest, Maribor deset, Maribor okolica 1., Slovenjgradec tri, Ormož štiri, Ribnica dva, Kamnik sedem, Murska Sobota dva, Ptuj eden, Brežice štiri, Celje pet, Celje okolica štiri, Ptuj okolica dva, Radovljica dva, Kranj dva, Krško eden Logatec pet.

Ob pol enajsti uri je otvoril zvezni načelnik g. Ivan Jelačin ml. s sledečim programatičnim govorom občni zbor:

Otvorjam četrti redni občni zbor Zveze gremijev ter Vas vse delegate, ki ste se v tako mnogobrojnem številu odzvali vabilu na našo skupščino, najiskreneeje pozdravljam. Posebno mi je čast pozdraviti zastopnika velikega župana dr. Lukana, preds. tajnika kom. dr. Novaka, zastopnika min. trg. in ind. vlad. svetnika dr. Lubeca, predsednika trg. zbornice Iv. Kneza in dr. Plessa, zastopnike zveze industrijev g. inž. Šukleja in dr. Gorisčka, načelnika zveze obrtnih zadrug g. Franchettija.

POMEN IN BODOČE NALOGE GREMIJEV.

Z letošnjim občnim zborom poteka funkcijska doba prvega odbora Zveze gremijev. Gremijalna organizacija obstoja v Avstriji in na Češkem in v drugih državah že desetletja. Naše trgovstvo je izvedlo gremijalno organizacijo šele po preobratu in mnogo gremijev je pričelo komaj tekom lanskega leta redno poslovati. Razvoj razmer pa je pokazal, kako nujno potrebna je bila popolna izvedba gremijalne organizacije po vsej Sloveniji, ki je dosedaj v gospodarsko težkih položajih vršila častno svojo nalogo in branila naše trgovstvo proti napadom z raznih strani. Trgovske organizacije pa so z vsem dosedanjim delom položile komaj temelj svojemu bodočemu delu, ki jih čaka, ko se razmere ustalijo in se bo pričelo vprašanje gospodarske politike tudi od strani vlade posvečati več pažnje. Pred nami ležijo dalekosežni problemi, izjednačenja direktnih davkov, sestave enotnega obrtnega reda za celo državo, organizacija naše zunanje trgovine, komercialna ureditev naših železnic, vprašanja bližnjih trgovskih pogodb in definitivne ureditve najvažnejših socialno političnih vprašanj, ki se bodo vršila v najkrajšem času in pri katerih moramo braniti naše interese.

Poleg teh splošnih vprašanj, ki bodo zahtevala splošno in enotno postopanje vseh trgovskih organizacij iz cele države, je treba rešiti celo vrsto ožjih krajevnih vprašanj v okviru posameznih gremijev, odnosno Zveze gremijev, ki se tičejo bolj lokalnih interesov in zadev, izpopolnitve in poglobitve organizacije in razmaha gospodarske iniciativnosti v ožjem krogu. Na tem položaju imajo vsi gremiji še ogromno polje hvaležnega podrobnega dela in udeleževanja svojega programa.

Na izvršeno delo zremo lahko z

zadovoljstvom nazaj, in ako tudi nismo dosegli vedno in v vsakem oziru takoj popolnega uspeha, vsled tega nikakor ne smemo izgubljati nade, ne smemo omahovati in biti malodušni, marveč s podvojeno silo nadaljevati pričetno delo za probudo stanovske samozavesli, pospeševanje strokovne prosvete, varovanje stanovske časti in gospodarskih interesov ter za povzdigo našega celokupnega ekonomskega razvoja in napredka. Pri tem delu Vas vse najiskreneeje pozdravljam. Naši vsakodnevni trgovski shodi v Ljubljani, v Mariboru in v Celju so nam začrtali smer našega delovanja in sedaj smo se vnovič sešli v naši beli Ljubljani, da bilanciramo naše delovanje v preteklem letu in določimo smernice bodočega našega dela.

Po otvoritvenem govoru načelnika je podal blagajnik g. Verovšek poročilo o računskem zaključku za leto 1922 iz katerega posnamemo sledeče:

Blagajniško poročilo k računskemu zaključku za leto 1922.

Prispevki gremijev za članstvo pri Zvezi so donesli 55.684 Din; dohodki na vstopnini k Zvezi pa 251 Din 25 para, k tej svoti je prišle še dobroimetje Zveze, ki je znašalo z novim letom 1923 13.721 Din 11 para. Ako se vzame povprečno število v gremijih in zadrugah organiziranega trgovstva z 9.000 člani bi morala znašati doklada brez ozira na višjo članarino, ki jo plačujejo protokolirane tvrdke, katerih je okrog 1.200 skupno 90.000 Din. Torej je bilo na članarini vplačno dosedaj le okrog 60%. To dejstvo znatno obtežuje izpopolnitev Zvezne organizacije, ker Zveza nikdar ne more računati s sigurnostjo, ali in kdaj bo dobila od gremijev prispevke. Vterjavanje zapadle in zaostale članarine, ki se vrši sicer energično, gre le počasi od rok, ker so se gremiji na deželi začeli komaj konsolidirati in izpopolnjevati. Posledica zakasnelega plačevanja Zveznih pristojbin je pa bila, da se je Zveza v svojem programu omejila na najnujnejše izdatke. Vsled močno narasle draginje je bilo treba službene prejemke Zveznih nameščencev napram proračunu, ki je znašal 20.300 Din ob dveh prilikah, v aprilu in v juliju povišati, ter so dosegli tozadevni efektivni izdatki 26.800 Din. Pri pisarniških stroških se proračun ni prekoračil, enako ne pri potnih stroških, tudi si ni Zveza nabavila v letu 1922 kljub nujni potrebi nikakega inventarja in se ji je tako ob skrajni ekonomiji posrečilo, da je zaključila poročevalno leto z 35.762 Din 97 p.

Računski zaključek za leto 1922. **Aktiva:** 1. gotovina 317.75 Din, 2. članarine 251.25 Din, 3. doklade 55.684. — Din, 4. razni dohodki 262.50 Din, 5. čekovni urad 2851.45 Din. — Skupaj 59.366.95 Din. — **Pasiva:** 1. razni stroški 2531.45 Din, 2. račun pisarniških potrebščin 2595.88 Din, 3. službine 26.800. — Din, 4. potni stroški 1470. — Din, 5. podpore 1500 Din, 6. Kmetiska posojilnica 19.500. — Din, 7. gotovina 31. decembra 1922 4.970.06 Din. Skupaj 59.366.95 Din.

V imenu računskih preglednikov

je podal načelnik Gremija trgovcev g. Štupica poročilo o povoljni reviziji knjig, ter predlagal, da se da načelstvu in blagajniku absolutorij.

Proračun za leto 1923.

Na predloge posameznih gremijev se je po sklepu zadnje odboroze seje Zvezni proračun za leto 1923 razširil, ker so bile sprejete vanj tri nove postavke in sicer:

1. Na predlog gremija trgovcev v Ljubljani je bilo na zadnji odborovi seji sklenjeno, da osnuje Zveza trgovskih gremijev svoje stalno zastopstvo v Beogradu, na podoben način kakor ga ima Zveza industrialcev in sicer v svrhu stalne informacije o zakonodajnih načrtih in pripravah kakor tudi o naredbah, ki jih izdajajo centralne oblasti v Beogradu in ki se mnogokrat ne objavijo v Službenih Novinah ali pa se objavijo prepozno, tako, da interesi zanje zvejo prepozno. Drugi važen delokrog zastopstva v Beogradu pa bi bile intervencije v interesu hitre in točne rešitve splošnih zadev kakor tudi v zadevah prošanj, pritožb in reklamacij posameznikov pri osrednjih uradih in oblastvih. Te stroške je Zveza preračunala za enkrat samo celotno z Din 50.000. — V svrhu kritja teh stroškov je stopila Zveza v stik s trgovsko in obrtniško zbornico, kjer se je sklenilo svoječasno osnovati podobno zastopstvo v Beogradu, da bi se skupno krili izdatki, dalje se je Zveza obrnila na hrvaško zvezo trgovcev v Zagrebu glede soudeležbe pri osnovanju beogradskega zastopstva a ni dosedaj še prejela nikakega odgovora, ker bo zadeva najbrž, kakor pri trgovski zbornici v Ljubljani razpravljana na eni prihodnjih sej. S prispevkom navedenih organizacij bi se delež Zveze seveda za vzdrževanje beogradske centrale s časom znatno zmanjšal.

2. Na predlog gremija trgovcev v Celju se je prejela v proračun postavka za potne stroške Zveznih delegatov na občni zbor Zveze, kakor tudi Zveznih odbornikov za udeležbo na Zveznih sejah. Dosedaj so se vršile seje Zveze vedno v Ljubljani in se še ni nikdar pokrenil predlog da naj bi se seje vršile v kakem drugem kraju. Občni zbor Zveze pa se vrši vsako leto drugod, tako, da glede občnega zbora odpade vsak odtok, da bi bili nekateri gremiji v prednosti, ker ležijo bližje Ljubljani napram drugim gremijem, ki so od Ljubljane bolj oddaljeni. Odborove seje Zveze gremijev so dvojne vrste in sicer seje ožjega odbora, ki šteje samo 15 odbornikov in seje širšega odbora, ki šteje poleg navedenih odbornikov še po enega zastopnika vseh onih gremijev, ki v ožjem odboru niso zastopani. V interesu gospodarske ekonomije bi bilo, da se ako se sprejme načelo povračanja potnih stroškov in izplačila dnevnice odbornikom in delegatom, sklicuje samo seje ožjega odbora Zveze gremijev. V interesu vzajemne natančne informacije gremijev in Zveze pa je na drugi strani, da se sklicuje le seje širšega odbora Zveze gremijev in sicer vsaj vsaka dva me-

seca ena seja. Ker se stroški ne dajo vnaprej natančno določiti je Zveza stavila za enkrat v proračun v to svrhu Din 30.000. —

3. Na predlog gremija v Kranju se je z ozirom na nujno potrebo vzdrževanja intenzivnih informativnih stikov gremijev in Zveze z vsemi včlanjenimi trgovci, sklenilo predlagati občnemu zboru, da naj se vsakemu trgovcu enkrat na mesec pošlje Trgovski List in da Zveza preliminarira v proračun za vsakega člana 10 Din letno in sicer za deset posebnih izdaj Trgovskega Lista, ki bi se poslal in dostavljal vsem članom gremijev in ki bi imel posebno vsebino, tako, da bi lahko posebno oni trgovci, ki niso naročeni na Trgovski List, katerih je tri četrtine vsa trgovstva Slovenije, bili informirani o vseh važnih akcijah trgovskih organizacij, naredbah in gospodarsko političnih, ter kupčijskih dogodkih. Tozadevne potrebščine so kalkulirane na približno Din 90.000. —

To so nove večje potrebščine Zveze gremijev za razširjeni proračun. Lastni ožji proračun Zveze pa znaša:

1. Vzdrževanje pisarne (plače, najemnina, razsvetljava, kurjava, zavarovalni prispevki, pisarniške potrebščine) Din 40.000. —

2. Nabava pisalnega stroja in inventarja za registraturo Din 15.000.

3. Potni stroški za Zvezna zastopstva in tajništvo za udeležbo na občnih zbora, anketah, itd. Din 15 tisoč. Skupno Din 240.000. —

Nasproti tem potrebščinam pa stoji kritje:

1. Saldo premoženja Zveze s prvim januarjem 1923 Din 35.762.

2. Zapadli neplačani zneski na članarini gremijev Din 22.000. Skupaj Din 57.762.97 tako, da preostaja nepokritih okroglo 183.000 Din, katero vsoto bi bilo treba pokriti z novo članarino odnosno s prispevki članov. Po izkazih davčnih uradov je znašala čista splošna pridobnina, ki jo je plačalo trgovstvo v celi Sloveniji v letu 1922 Din 565.639. —, ter bi bila za kritje proračuna potrebna doklada v razmerju 40% od čiste državne pridobnine.

Na to se je razvila širša debata ter so bile vse točke soglasno sprejete. Na predlog, da se naj pobira letošnja doklada potom davčnega urada je poročal načelnik, da je naredila Zveza potrebne korake pri Delegaciji ministrstva financ, ki pa je izjavila, da se letošnje doklade še ne morejo pobirati potom davkarij, ker mora to šele v proračun finančnega zakona za leto 1923. Delegacija je v principu za to, vsekakor ima pa pomisleke glede tehnične izvedbe, ker bi se sicer z isto prošnjo obrnile vse obrtne zadruge, katerih je 240 v Sloveniji, kar bi preobtežilo poslovanje davčnih uradov.

K šestih točk dnevnega reda je bil soglasno izvoljen načelnik g. Ivan Jelačin ml. Kot odborniki so bili na predlog g. Jos. Kaučiča izvoljeni sledeči: za Ljubljano g. Fran Štupica, g. Andrej Sarabon, g. Ivan Kostevc, g. Fran Medic in g. Jurij Verovšek; Ljubljana okolica: gg. Fran Zebal in Vladimir Novak; Maribor: gg. Vilko Weigl in Iv. Kejžar; Celje: gg. Rud.

Stermecki in Fr. Lukas; Radviljica: g. Leop. Fürsager; Logatec: g. Stan-ko Lenarčič; Ormož: g. Ludvik Ku-harič; namestniki: gg. Miroslav Am-brožič in Josip Kavčič iz Ljubljane, Milko Senčar iz Ptuja, Ivan Šoštarč in Anton Tonejc iz Maribora, Fran Leskovšek iz Celja.

S tem so bile točke dnevnega re-da dopoldanskega zborovanja kon-čane.

Pri popoldanskem nadaljevanju, katero se je začelo ob pol tretji uri je načelnik g. Ivan Jelačin predlagal, da se pošlje Njegovemu Veličanstvu kralju vdanostna brzojavka, kar se je soglasno in z odobravanjem spre-jelo. Potem je podal načelnik poro-čilo načelstva, katero prinašamo kot poseben članek. Konečno je omenil da se je začela s strani trgovcev akcija za zgradbo trgovske akade-mije ter apeliral na trgovce, naj to akcijo po možnosti podpirajo. Pri-pomnil je, da je izposloval pri ob-čnem zboru Ljubljanske kreditne ban-ke, ki se je vršil v nedeljo dne 6. maja, darilo za zgradbo tega vele-važnega poslojja v znesku 1.000.000 kron. Omenil je tudi, da se je na-bralo prispevkov že v iznosu dva milijona kron ter da se je v najlep-šem kraju Ljubljane, na vogalu Si-mon Gregorčičeve ulice in Bleiwei-sove ceste že nakupil stavbeni svet.

Zvezni tajnik g. Ivan Mohorič je podal poslovno poročilo tajništva o delovanju Zveze v letu 1922, kate-rega prinašamo tudi kot samostojni članek.

Po referatu g. Ivana Mohoriča je predlagal načelnik nastopne reso-lucije, ki so bile soglasno sprejete.

RESOLUCIJE,

sprejete: na občnem zboru zveze trgovskih gremijev in zadrug, dne 9. maja v Ljubljani.

1. Borza. Ministrstvo financ in mi-nistrstvo trgovine in industrije se po-zivlja, da dovoli ustanovitev popolne efektne in blagovne borze v Ljub-ljani, kot gospodarskemu središču slovenske trgovine, industrije in pa obrti.

2. Južna železnica. Ministrstvo sa-obračaja in ministrstvo trgovine in industrije se pozivlja, da osnuje po prevzetju južne železnice v državno najem enofno železniško ravnatelj-stvo za omrežje cele Slovenije in poskrbi za neoviran razvoj prometa.

3. Telefon Sušak-Kočevje-Reka. Ministrstvo trgovine in industrije ter ministrstvo pošt in brzojavov se po-zivlja, da zgradi iz Ljubljane v smeri profi Sušaku in Reki prvovrstno te-lefonsko direktno zvezo ter podalj-ša obstoječe krajevne telefonske in telegrafske vode in podpravi seda-njo deželno cesto v omenjeni smeri.

Zahteva, da se v smislu določb za-kona o dolarskem posojilu čimprej prične z gradnjo podaljšanja ko-čevske železnice na reško progo.

4. Trgovsko šolstvo. Ministrstvo trgovine in industrije ter ministrstvo financ se pozivlja, da posveči trgov-skemu strokovnemu šolstvu več pa-žnje in da dovoli zahtevane naučne kredite za honorar učiteljstva, za materialne izdatke, za nabavo uč-nih pripomočkov, prireditve ekskur-zij in učnih potovanj in opremo knjiž-nic ter vzorčnih zbirk. Obenem se zahteva podpravljanje nadaljevalnih trgovskih šol, najmanj pa kredit za podpiranje teh šol, izpopolnitev uč-nega reda in kredite za izdajo mo-dernih učnih knjig.

5. Nezgodno zavarovanje. Ministr-stvo trgovine in industrije ter mini-strstvo za socialno politiko se nuj-no pozivlja, da izvede revizijo pred-pisov o uvrstitvi trgovskih obratov v nevarnostne razrede nezgodnega zavarovanja, dalje da se reformira pokojninsko zavarovanje v zmislu podanih predlogov.

6. Pravilnost prijav za davek na poslovni promet presoajo le odseki komisij, obstoječi iz predsednika in dveh članov pridobinske komisije, dasi ta davek po višini predpisa daleko presega kontingent občne pridobnine in celotne dohodnine. — Smašamo, da spričo važnosti dav-ka na poslovni promet presoja pri-jav edino le po treh komisijskih čla-nih, nikakor ni umesna in zahteva-mo, da se poslovanje glede tega davka odkaže v delokrog plenumu dohodninskih komisij ali plenumu pridobinske in dohodninske komi-sije skupaj, ker le ta način nudi za-dostno sigurnost za pravilno poslo-vanje.

7. Trgovstvo je eminentno intere-sirano, da se čimprej reši uradniško vprašnje in zasigura uradništvu dobro gmočno stanje in s tem ustvari predpogoj za dobro poslujoči dr-žavni upravni aparat.

K točki samostojni predlogi Gre-mijev je bilo stavljenih 10 samostoj-nih predlogov, ki pa so bili rešeni po večjem že v resolucijah in dopol-danskih razpravah. Ostali so še 4 predlogi, ki so se pa oddali v ko-nečno rešitev na merodajna mesta. Na predlog Gremija trgovcev v Cel-ju se je razvila zanimiva debata glede praznikov posebno glede praznovanja 1. majnika. Sklenjeno je bilo, da odslej trgovine 1. maja ne bodo več zaprte. Glede drugih praz-nikov pa se prepušča rešitev načel-stvu Zveze.

Med slučajnostmi se je predvsem izrekla zahvala Ljubljanski kreditni banki, za izdatno podporo za zgrad-

bo Trgovske akademije ter pred-sedniku g. I. Jelačinu za izposlova-nje tega prispevka. Govorilo se je nadalje o cenah vžigalic, o posre-dovanju dobave krme in koruze, o uvedbi novih telefonskih in brzo-javnih postaj, o izboljšanju kakovo-sti monopolne soli, o krošnjarstvu in zakotni trgovini s saharinom in več podrobnih trgovskih vprašanj, katere pa je predsednik naslovil na posamezne Gremije, ki naj potem poročajo Zvezi v presojo in končno rešitev.

Po gospodu Fran Stupici, načel-niku Ljubljanskega gremija trgov-cev so bili povabljeni udeleženci zborovanja na prijateljski razhodni sestanek ob 8. uri zvečer v restav-racijo »Zvezda«, katerega se je udeležilo veliko število.

S tem je bil zaključen krasno uspešni četrti občni zbor Zveze tr-govskih gremijev in zadrug za Slo-venijo v Ljubljani.

Stanje trgovine v Slo-veniji v letu 1922.

(Poročilo načelnika g. Ivana Jela-čina ml. na občnem zboru Zveze trgovskih gremijev in zadrug.)

Preteklo leto ni izpolnilo trgov-stvu nad, ki smo jih stavili vanj ob novem letu, ko smo po večini gojili nado, da smo že preboleli povojno gospodarsko krizo in da se bližamo zboljšanju razmer.

CARINSKA POLITIKA.

Že spomladi je bil neugodni po-ložaj naše valute in slabi izgledi na žetev povod, da je bila s prvim marcem leta 1922 izdana prepoved uvoza luksurnega blaga. Prvo dobo od zgodnje spomladi do konca ju-lija karakterizira močno naraščajo-ča druginja, ki je bila deloma po-sledica padca naše valute. Ministr-stvo financ je že začetkom leta iz-dalo razne naredbe in skušalo s po-ostreno kontrolo deviznega in va-lutnega prometa zaustaviti padanje naše valute. Povzročilo pa je z mno-gimi naredbami le silne nepravilne po-slovnemu svetu, ne da bi bilo moglo bistveno vplivati na razvoj denarno-tržnih razmer. Sredi julija je bila ukinjena prepoved uvoza luksur-nega blaga. Obenem je bil carinski a-žijo zvišan na 700%, pozneje me-seca decembra pa na 800%. V svrhu pocenitve nekaterih prehranjevalnih predmetov je bila zvišana izvozna carina, medtem ko so uvozno carino nanje odpravili.

DEVIZNA POLITIKA.

Prost uvoz pa ni bil obnovljen, marveč je ministrstvo financ še bolj omejilo valutni in devizni promet, v prepričanju, da je slabemu stanju

našega dinarja kriva predvsem pre-tirana spekulacija. Monopoliziralo je sprva arbitražo in prodajo dinarja v inozemstvo pri Narodni banki, še le pozneje se je pritegnilo k temu po-slu še nekatere druge banke. Tudi ta sistem oviranja uvozne trgovine ni prinesel željenih rezultatov. S pro-dajo dolarjev iz investicijskega do-larskega posojila, kakor tudi z vnov-čenjem desetih milijonov zlatih kro-ki jih je prejela naša država iz likv-dacijske mase Avstro-ogrske ban-ke, se je v jesenskih mesecih din prehodno znatno opomogel, to-cela politika intervencije je doživela, ko so pošla sredstva za umelno vzdrževanje borznih tečajev, popo-len fiasko.

PREOKRET V GOSPODARSKI POLITIKI.

Z izpremebo vlade je nastal tudi popolen preokret v smeri naše gospodarske politike. — Novi fi-nančni minister je ukinil devizne od-bore, odpravil prejšnjo kontrolo in zopet obnovil svobodo uvozne in iz-vozne trgovine. Pričel je takoj z likv-idacijo izvozne carine na celi črti, posebno pa pri onih predmetih, kjer je bila carina tekom poletja iz pre-hranjevalnih razlogov prohibitivno zvišana, da bi omogočil čimvečji iz-voz blaga iz naše države, na drugi strani pa je pričel omejevati trgov-ske in investicijske kredite pri Na-rodni banki, ki so bili v zadnjem času zelo narasli.

SKODE VALUTNIH EKSPERIMEN-TOV.

Ker trgovci pod prejšnjim reži-mom tekom dveh mesecev niso mogli dobiti nikakih deviz za uva-žano blago, je po ukinitvi deviznih odborov nastalo ogromno povpraševanje po inozemskih devizah, ki je do srede januarja katastrofalno naraslo. Naše slovensko trgovstvo je bilo vsled tega valutnega ekspe-rimenta oškodovano za stotine mili-jonov, ker je v jeseni v dobri veri oddalo vse stare drage zaloge po dnevnih cenah, novo naročenega blaga ni moglo plačati, a ko je bilo blago prodano in zopet dana mož-nost plačila, je bil kurz inozemskih valut v mnogih slučajih še enkrat tako visok, kakor poprej.

Vendar je po kritičnih januarskih dneh kmalu nastalo tudi na borzah iztizenje in se je dinar, kljub za agrarno državo najbolj kritični spo-mladanski dobi v preteklih mesecih stabiliziral.

PROMETNE KALAMITETE.

Poleg valutnih težkoč, ki so vsled svoje velike nesljalnosti bistveno vplivale na trgovsko poslovanje, smo se imeli boriti v preteklem letu tudi z vednimi prometnimi kalamite-tami. Od februarja lanskega leta na-prej je zastoj blagovnih pošiljatev

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Tudi ta poraz mu ni delal niti naj-manjših skrbi. V njegovi bližini je sedela gospa pl. Baldecker ter opa-zovala z enim očesom družbo, z drugim svojo hčerko in z nedogna-nim šestim čutom, ki je baje pri ne-topirjih v najvišji meri razvit, gosp. pl. Finka. Hitro je pristopil Anton k njej ter jo poprosil, naj ga seznani z nekim bitjem v rožnati obleki in kostanjavih las.

»Komteso Laro menite?« ga vpra-ša gospodarica.

Seveda, se je Anton pritrdil, pri-klonil, Lara, Tara ali pa Netto je bilo zanj v tem trenutku popolnoma nebitveno. Komtesa ga je tuje po-gledala, on pa ji je začel z dobro-dušnim ognjem govoriti o veselju in zabavi na bodočih plesih, o ljubkih dekoracijah salona in kako umejo zdaj ljudje krasiti dvorane; dalje ji je pravil o novem zimskem vrtu v Parizu, o katerem je prejšnji dan čit-al v nekem časopisu, opisal ji je

vodomete, umetno skalovje s tro-pičnimi rastlinami in male martinč-ke, ki se v zabavo občinstva plazijo med njimi. Vse je govoril tako gor-ko, da se je mlada dama polagoma začela tajati in ko je Anton prišel kočno do podlasic, je tudi ona po-stala zgovorna ter mu povedala svoj doživljaj, kako se je nekoč ustrašila veverice, ki je sedela na kamenu. Ravno, ko je hotel Anton napraviti prehod od veverice k ve-liko razstavi buč, ki se je vršila v mestu nekoliko tednov poprej, so zagrmle panke in zadonele troben-te — in rožnata obleka, kakor tudi njena lastnica so izginile pred nje-govimi očmi, — napravil je kratek obratobrat ter zapustil osuplo go-spodično, še predno je dovršil celi stavek.

Tamkaj je stala njegova kraljica v razgovoru z materjo, ki je bila zdaj manjša, kot visoko vzrasla po-stava njene hčerke, ter morala k njej gledati navzgor. Bojevito An-tonovo razpoloženje se je takoj razpršilo, ko je stopil pred baronico. Iste fine poteze, isto neizrekljivo dostojanstveno bistvo, ki ga je nek-daj tako očaralo! Zadnja pretekla doba ni imela nikakega vpliva na baronično lepoto, in bližina, iz kate-

re jo je Anton zdaj opazoval, je tembolj magično vplivala na nje-govo dušo.

Izkušena gospa je opazila na prvi pogled, da ima opraviti z novincem družbe, njegovo bližanje in njegovi pokloni so kazali pretirano spošto-vanje.

»To je gospod Wohlfart,« ga je predstavila Lenora, »dotični go-spod, zaradi katerega si me nekoč že ozmerjala. Da, da, dragi gospod, tedaj, ko sem vas prvokrat videla, sem dobila od mame ukor, ker sem vas predolgo zadrževala v našem vrtu.«

»To me zelo žalosti,« je odgovoril Anton z izrazom neizrekljive boli. »Ah, ne morete si misliti, gospa baronica, kako srečnega me je napra-vilo tedaj sočutje milostljive gospo-dične! Šel sem k tujim ljudem in v negotovo bodočnost; njene prijazne besede pa so me navdale s pogu-mom. In od tedaj so mi prišle v sa-motnih urah čestokrat zopet v spo-min kot dobro prorokovanje za mojo bodočnost.«

»Tako ganljivo znate to pripove-dovati!« zakliče Lenora, ki cel čas ni obrnila oči od njega.

Baronica je začudeno poslušala

izliv Antonovih čustev in z neko ra-dovednostjo ogledovala mladega plesalca. Lenora pa je prekinila pri-čenjajočo se materino zabavo z Anton ter nemirno rekla: »Že na-stopajo, na ples morava!« Anton jo je prijel s konci prstov za roko ter jo odpeljal v krog plesočih parov.

»Pleše še dosti dobro, sicer ne-koliko neokretno, dela premajhne kroge, toda v splošnem zadovolji-vo,« je sam za se mrmral Fink.

»Krasen par!« je zaklicala gospa Baldereck v bližini baronice Roth-sattel, ko sta priplesala mimo Anton in Lenora.

»Preveč govori z njim,« je pri-pomnila gospa Rothsattel svojemu soprogu, ki je listem trenotku pri-stopil k njej.

»Z njim?« je vprašal plemenitaš, »kdo je ta mladi mož. Tega obraza še nisem videl.«

»Spada med znance gospoda Finka, rodbine njegove ni tukaj, ima pa baje zelo bogate sorodnike v Ameriki ali v Rusiji. Nič kaj mi ne ugaja ta Lenorin začetek.«

»No,« odvne plemenitaš, »mlade-nič ima prikupljivo zunanost. Za to otroško zabavo je taka postava še vedno boljša, nego kaki stari dečki,

na hrvaških progah in vsled tega tudi na progah v Sloveniji vedno bolj in bolj naraščal in je kriza dosegla vrhunec na jesen, ko je bilo treba vnovič našo želez in preskrbeti pasivne kraje s prehrano. Slovenija je bila več mesecev popolnoma odrezana od ostalih pokrajin naše države in ni mogla v Vojvodino in Srbijo odpremiti svojih izdelkov in izvršiti sklenjenih kupcij. Transp. živil iz Vojvodine so poštovali po cele mesece preko Hrvaške, po so dospeli v Slovenijo. Slo. pridobitni krogi so, na inici. zveze industrijcev priredili znano protestno zborovanje, s katerim se jim je posrečilo zainteresirati in opozoriti širše kroge na nevzdržne razmere v našem prometu.

ZBOLJŠANJE PROMETA.

Priznati moramo, da se je od tedaj vendarle začelo treznejše delovati na izboljšanje prometnih razmer in da je tekom zime faktično nastopilo znatno izboljšanje prometa. S predpisi o instradiranju, ki so bili izdani meseca decembra, so bile naštano določene smeri prometa v naši državi; z novim letom so bili skrajšani dodatni dobavni roki in vpeljani posebni dodatni dobavni roki za živila in kvarljivo blago in s 1. aprilom pa je bil odprt direktni tovorni promet z onimi inozemskimi državami, s katerimi stojimo v najživahnejšem kupčijem stiku, namreč Avstrijo, Čehoslovaško, Nemčijo in Madžarsko. Za Slovenijo je posebne važnosti tudi regulacija tranzitnega prometa preko Madžarske, ki nam bo omogočila v slučaju prenatrpanosti obdravske železnice prevoz blaga iz Slovenije preko Madžarske v Vojvodino. Tudi za olajšanje direktnega prometa z Italijo so izvršene vse predpriprave in je pričakovati, da bo stopil v najkrajšem času v veljavo. Promet preko Zagreba se je z ustanovitvijo carinarnice na južnem kolodvoru in z zgradbo premikalnega kolodvora za državne železnice v Zagrebu znatno izboljšal in upati je, da bodo lokomotive, ki so bile dobavljene iz Nemčije na račun reparacij, in pomožen vojni park polagoma omogočile nadaljno sanacijo naših železnic.

JUŽNA ŽELEZNICA.

Letošnje leto se ima tudi definitivno odločiti vprašanje južne železnice, ki je bilo rešeno že na konferenci interesiranih držav v Rimu in na katerem je naše trgovstvo v eminentni meri zainteresirano. Naš interes gre za tem, da pri eventualnem prehodu južne železnice v državno last, odnosno v državno upravo in najem ne bodo poslabšane razmere na omrežju južne železnice in da dobimo enotno železni-

ško ravnanje za celo Slovenijo ter da se pridržimo naših progah iz tehničnih obratnih razlogov vse osobje in material, ki je potrebno za vzdrževanje dosedanjega prometa.

ZVEZE S PRIMORJEM IN DALMACIJO.

V tekočem letu pričakujemo, da se nam olajša direktna železniška zveza preko Like v Dalmacijo, ki bo znatno služila našemu prometu z južnimi kraji in našemu eksportu, kakor tudi da se odpre promet z baroško lukco, da dobimo v tem pristanišču vsaj prvo provizorno bazo za našo prekmorsko trgovino. Interesirani smo pa tudi na tem, da se pri trgovskih pogajanjih z Italijo doseže, dokler se preko Kočevja ne zgradi železniška zveza z reško progo, neoviran direktni tranzitni promet preko St. Petra na Reko.

TRGOVINSKE POGODBE.

Letos se nahajamo, kakor kažejo vsi znaki, tik pred trgovskimi pogodbami s sosednimi deželami, posebno z Avstrijo in Italijo, pri katerih naj bi se za daljšo vrsto let definitivno uredili naši gospodarski odnosi. Že decembra meseca se je pričelo v ministrstvu trgovine in industrije z sestavo nove jugoslovanske avtonomne carinske tarife. Dela v uradniški komisiji so dovršena in pričakovati je, da se bo v kratkem času sestala anketa gospodarskih korporacij na posvetovanje o novem načrtu carinske tarife.

PRIVREDNI SAVET.

Ugotoviti moramo pri tej priliki, da naše zahteve, kakor tudi pritiski nam sorodnih organizacij cele države za ustanovitev privrednega sveta v smislu določb čl. 44. vidovdanske ustave dosedaj še niso imeli nikakega uspeha in da se v naši državi vprašanja najdalekosežnejše politično-gospodarske važnosti, vprašanja finančne, carinske, trgovinske, kreditne, valutne in železniške politike ter socialno-politična vprašanja rešujejo brez sporazuma z gospodarskimi korporacijami.

REVIZIJA ZAKONOV.

O rezultatih revizije zakonov po zakonodajnem odboru smo bili skoro do srede lanskega leta brez pravih informacij. Šele z dvanajstinskimi zakoni smo izvedeli toliko, da je zakonodajni odbor dekretiral po preteku dveh let davek na vojne dobičke tudi za leto 1920., ki se je začel tudi sredi poletja naglo izterjevati.

Postavljeni pred to dejstvo, smo opozarjali ministerstvo v spomenicah na kritične posledice, ki jih bo imel ta davek na podjetniško delavnost, ker je trgovstvo vse rezerve porabilo za udeležbo na novih investicijah, in skušali doseči vsaj nekoliko omiljenja izterjevalnih predpisov.

STATISTIKA DAVKOV.

Za Slovenijo je bil ta davek proračunan na 12,5 milijonov Din, a že v prvih osmih mesecih tekočega finančnega leta, t. j. do konca februarja se je izterjalo na njem v Sloveniji 11,767.156 Din, kar je bistveno prispevalo k napetosti kreditnih razmer in poostitvi pomanjkanja gotovine. Poleg navedene vsote se je na vojnem davku za prejšnja leta vplačalo od julija 1922 do konca februarja 1923 v Sloveniji 4,783.778 Din, medtem ko je znašal po proračunu zaostanek na dolgu na vojnem dobičku le 3,75 milijonov Din. Davka na poslovni promet je bilo vplačane v omenjeni dobi v Sloveniji 18,5 milijonov Din in samo za Ljubljano je bilo za dobo od 1. oktobra 1921 pa do konca lanskega leta predpisanih 8 milijonov dinarjev.

SOCIJALNOPOLITIČNI ZAKONI.

Glede ostalih zakonov smo šele v drugi polovici lanskega leta zaznali za rezultate revizije, ko so bili objavljeni: zakon o zavarovanju delavcev, zakon o zaščiti delavcev in seznam naredb, ki jih je bil zakonodajni odbor ukinil.

LIKVIDACIJA TRGOVSKE BOLNIŠKE BLAGAJNE.

Z zavarovalnim zakonom je bilo naše trgovstvo postavljeno pred neizbežno dejstvo, da mora likvidirati osemindeset let v Ljubljani obstoječa blagajna trgovskega in bolniškega društva in da se mora vse njeno premoženje oddati pokrajinskemu skladu za izvedbo zavarovalnega zakona. Naši trgovski kolegi na Hrvaškem so bili tako srečni, da je bolniška blagajna trgovskega društva »Merkur« v Zagrebu dobila zakonično pravico nadaljnjega obstoja, medtem ko moramo na žalost ugotoviti, da izmed naših poslancev v zakonodajnem odboru ni niti eden črnil besedice, da se dovoli ljubljanski trgovski bolniški blagajni enako pravico. Naša lanskega letna resolucija glede bolniške blagajne ni vsled tega mogla imeti nikakega uspeha in še ta mesec se ima izvršiti definitivna likvidacija bolniške blagajne trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani.

RAZVELJAVLJENE OBRATNE NAREDBE.

Ukinjenje izprememb obrtnega reda, namreč koncesijoniranje trgovine z živino, jajci, agentur in komisij ter z mešanim blagom na debelo, ki jih je bila po prevratu odredila pokrajinska vlada v Ljubljani, ni povzročilo v trgovskem gibanju posebnih izprememb. — Pač pa opažamo tekom lanskega leta znaten prirastek posebno pri trgovini z lesom in pri trgovini z deželnimi pridelki.

POSLEDICE DOSEDANJE PROTIDRAGINSKE POLITIKE.

Medtem ko so bile oblasti pri izvrševanju obrtnega nadziranja in odpravi nedostatkov, ki so se pojavljali, mnogokrat preveč popustljive, se je na podlagi zakona o pobijanju draginje nadaljevalo preganjanje trgovcev mnogokrat iz prav malenkostnih razlogov in jih obsojalo na denarne globe in zaporno kazen. Ugotoviti moramo ponovno, da se ta zakon izvaja v Sloveniji popolnoma drugače kot v Srbiji.

Spricho teh razlogov in dogodkov je bilo naše trgovstvo tekom lanskega leta potisnjeno popolnoma v defenzivo in je le s težavo branilo svoje interese proti čisto enostranski protidraginski politiki, proti opisanim valutnim eksperimentom in proti socialno-političnim novotarijam, ki niso računale s praktičnimi razmerami in dejstvi. Vsi ti udarci so onemogočevali hitrejšo konsolidacijo gospodarskih razmer in slabili ugled in gospodarsko pozicijo našega trgovstva napram trgovstvu v ostalih pokrajinah naše države in napram inozemstvu. Danes vidimo posledice, da zadobiva v importni in eksportni trgovini inozemstvo vedno večji vpliv na naša tržišča in da izločuje domačine; jačajo se trgovske sosedne pokrajine naše države, medtem ko naš promet pada.

KREDITI ZA STROKOVNO ŠOLSTVO.

Tudi strokovni izobrazbi trgovskega naraščaja in komercialne inteligence se ne posveča od strani vlade zadostna pažnja. Krediti za trgovsko-nadaljevalno šolo so bili, kakor bode čuli iz poznejših podrobnih poročil, črtani. Državne trgovske šole, kakor tudi trgovska akademija ne razpolagajo z zadostnimi krediti, da bi mogle vršiti svoj naučni program v željenem obsegu. Zato so se morale na škodo učnega uspeha vsestransko omejevali, pri nabavi učil, pri izpopolnjevanju učnih zbirk in knjižnic, medtem ko ekskurzij v industrijska podjetja in na izložbe, kar je za praktično informacijo gojencev izrednega pomena, ni bilo mogoče prirediti. Apeliramo ponovno na vse mero-dajne kroge, da v tem oziru poskrbijo za nujno remediuro, ker so investicije, ki jih izda država za strokovno šolstvo, najrentabilnejše

naložene in je bodočnost našega gospodarskega razvoja in napredka odvisna od strokovne rutine naših gospodarskih krogov.

Delovanje Zveze trgovskih gremijev in zadrug v I. 1922.

(Poročilo g. tajnika Ivana Mohoriča na občnem zboru Zveze trgovskih gremijev in zadrug.)

Zvezno delovanje v pretekli letu lahko delimo na štiri skupine akcij, s katerimi je Zveza stremela udeležiti svoj v pravih načrtan program in tudi iniciativno prispevati k izboljšanju in vpoštevanju trgovskih interesov pri raznih ukrepih gospodarsko-političnega značaja.

KRAJEVNE ORGANIZACIJE.

V organizatornem smislu bi bilo predvsem omeniti ustanovitev enotnega gremija za politični okraj celjske okolice, v katerega so se strnile dotedanje male zadruge v Mozirju, v Vranskem, v Gornjem gradu, v Petrovčah in Šmarju. Novo nastali gremij, ki šteje 609 članov, je združil svojo pisarno s pisarno trgovskega gremija v Celju. Dalje so pa bila odobrena pravila gremija v Brezicah in je tako brežiški okraj dobil možnost, da prične z rednim poslovanjem. Trgovska zadruga za sodni okraj Mariborska okolica, ki ima 412 članov, se je spremenila v gremij trgovcev za mariborsko okolico. V ljubomerskem okraju so bile izvršene vse priprave za reorganizacijo trgovstva, ki je sedaj še vedno organizirano skupaj z obrtniki v kolektivnih obrtnih zadrugah po raznih skupinah, v gremij za cel političen okraj, pa se je vsled spora zaradi sedeža gremija zadeva zavlekla in se bode moral osnovati najbrž dva gremija, posebej za gornjeradgonski in za ljubomerski sodni okraj. Trgovstvo v črnomalskem političnem okraju ter v rogaškem sodnem okraju, ki je tudi organizirano še v obrtnih kolektivnih zadrugah, še sedaj ne kaže nikakega interesa za reorganizacijo in ustanovitev lastne skupine.

DELOVANJE GREMIJEV. STROKOVNE SEKCIJE.

V splošnem se mora priznati, da krajevne trgovske organizacije dobro napredujejo in da se smisel za potrebo močne in vplivne stanovske organizacije širi. To delo je treba nadaljevati, da prodre zavest, da naloge gremijev ni samo regulirati zapiranje in odpiranje trgovin, voditi evidenco članov in pripadnikov, in biti organizacija, ki jo poznajo člani samo takrat, ko so v sliških, marveč, da je gremij iniciator v vsem gospodarskem življenju. Zanimanje za delovanje v strokovnih sekcijah je najbolj razvito v krogih mariborskega trgovstva, kjer obstoja pri gremiju strokovna sekcija lesne trgovine, sekcija manufakturnistov in sekcija trgovcev z špecerijskim in kolonijalnim blagom ter sekcija branjevcv in kramarjev. Pri drugih gremijih se dosedaj ni razvilo zanimanje za sestavo strokovnih sekcij, dasi so nekatere skupine posebno trgovina z živino, trgovina z lesom in trgovina z deželnimi pridelki, odnosno v drugih krajih trgovina z vinom zelo razvite, tako, da bi lahko tvorile strokovne odseke gremijev.

DRUŠTVENE ORGANIZACIJE STROK.

Nasprotno se je pojavila v nekaterih krajih tendenca stvoriti na prostovoljni društveni podlagi organizacije trgovcev iste stroke, kar ne more biti niti v interesu gremija, niti stroke kot take. Vse to se da razlagati samo iz krajevnih nasprotstev in osebnih interesov, ki se semintja pojavljajo, kakor tudi iz nepopolnopravnih prave naloge, moči in vpliva obligatorne strokovne stanovske organizacije. Tako se je osnovalo društvo lesnih trgovcev v Celju, medtem ko je bila odklonjena ustanovitev odseka lesnih trgovcev pri celjskem gremiju. Zveza ima kot centrala krajevnih gremijalnih organizacij ves interes na tem, da se tako

drobljenje organizacij, kakor tudi razpoložljivih sredstev iz stvarnih interesov za vsako ceno prepreči in da se strokovno delo centralizira v gremijih, ker je le tu dana možnost poglobitve dela in vsstranskega objektivnega vpoštevavanja interesov vseh trgovcev posamezne stroke in to z najmanjšimi upravnimi stroški. Slične pojave smo imeli v Mariboru, ki pa jih je obrtna oblast preprečila.

DAVČNE ZADEVE.

V davčnem oziru je važno omeniti, da je bilo lansko leto v smislu predlogov trgovskih organizacij z zakonom o dvanajstih obnovljenih kontingeniranih pridobnin po stanju z dne 1. oktobra 1921. Važna je tudi izvolitev pridobninske komisije in imenovanje zastopnikov trgovstva v komisije za določitev trvd, ki so obvezane voditi knjigo o poslovnem prometu. Kljub opetovanemu opozorilu pa vendar ni par krajevnih organizacij posvetilo volitvam članov pridobninskih komisij potrebno pozornost.

PRIDOBITNO ZADRUŽNIŠTVO.

Zveza je posvetila posebno pažnjo študiju načrta zakona o izjednačenju direktnih davkov in je tudi v prvi vrsti branila trgovske interese proti pretiravanju ugodovanja združništva in sestavi davčnih odborov in zastopstva trgovcev v davčnih odborih. Istotako je postopala Zveza proti določbam finančnega zakona glede oprostitve za drug od drugih davkov in proti projektu novega združnega zakona, ki gre v favoriziranju zadrug mnogo dalje, kakor so šli prejšnji predpisi, ki so obsegali, kakor smo poročali podrobno v okrožnicah, znatne davčne oprostitve in olajšave za zadruge. Zveza stoji v načelu na stojišču, da ni povoda, da bi se sedaj ti privilegiji, ki jih je združništvo uživalo po prejšnjih avstrijskih zakonih še razširili in povečali. Iz načelnih razlogov je nastopila Zveza tudi pri oskrbi pasivnih krajev, proti izločitvi poklicne trgovine od ugodnosti, ki se jih nudi združništvu v tarifarnem oziru pri prevozu živil.

VOJNI DAVEK.

Glede izterjevanja davka na vojne dobičke za 1920 se ni posrečilo doseči enotnega nastopa trg. organizacij sosednih pokrajin za olajšanje izvedbe tega davka, ki se tudi v teh pokrajinah, kakor priznava finančni strokovnjak gospod Kocjan sam, tudi ne izvaja v taki obliki, kakor pri nas. Medtem ko se je n. pr. na Hrvaškem vzelo pri podlagi za odmero pridobnine eno tretjino čistega dobička, se je pri nas največkrat šlo raje še preko faktičnega čelga čistega dobička.

S hvaležnostjo moramo priznati, da nas je finančna delegacija pri vseh utemeljenih predlogih v finančnih zadevah v kolikor so dopuščali izdani zakoni in naredbe, vedno podpirala in kazala mnogo razumevanja za težke poslovne prilike našega trgovstva.

DEVIZNE ZADEVE.

Ko so se pojavile vsled hitro se menjajočih deviznih naredb, poslovnih stikih in prometu velike težkoče in zastoj tovorov in poštnih paketov, je Zveza z opetovanimi vlogami intervenirala z uspehom pri generalnem inspektoratu ministrstva financ ter pri deviznem odboru Narodne banke in je tudi priredila informativno konferenco interesiranih trgovcev glede deviznega poslovanja v Ljubljani, dalje pri gremiju trgovcev v Mariboru in Celju.

BOLNIŠKA BLAGAJNA.

Zveza se je mnogo prizadevala, da se doseže za trgovsko bolniško blagajno v Ljubljani pravica nadaljne ga obstoja. Z opetovanimi intervencijami v Beogradu, kakor tudi v Zagrebu in po pogajanjih z trgovskim društvom »Merkur« se je doseglo, da je ministrstvo končno odobrilo razširjenje delokroga zagrebškega društva »Merkur« na celo kraljevino, da bo prevzelo po likvidaciji sedanje blagajne vse člane

ljublanske trgovske blagajne, da jim bo tako zasigurana slanu in socialnemu položaju primerna bolniška oskrba in zdravljenje.

NEZGODNO ZAVAROVANJE.

Nadalje se je Zveza trudila doseči utemeljene izpremembe pri razvrstitvi trgovskih obratov v nevarnostne razrede, kjer je trgovina z lesom uvrščena v isti razred, kakor tovarna topov, izdelava smodnika, nabojev in razstrelivnih sredstev. — Trgovina z živino in stavbinskimi surovinami pa je uvrščena v deveti razred, kakor elektro-kemične tovarne, mineralne rafinerije in tovarne za izdelavo torpedov. Ta primera dokazuje vso absurdnost provizorične razdelitve prispevkov za nezgodno zavarovanje, kljub temu pa so naša dosedanja prizadevanja ostala brez upoštevanja. Naša lesna in živinska trgovina je dobila v tem zavarovanju nov občuten davek, ki ga pred vojno nismo poznali. — Zveza je tudi pokrenila akcijo, da se reformira pokojninsko zavarovanje, pri katerem premije niso v nikakem skladu z dajatvami.

DELOVNI ČAS V TRGOVINI.

Obširno je Zveza obravnavala vprašanje ureditve delovnega časa v trgovinskih obratih. Rezultat razprav je bil ta, da je treba pri trgovini na deželi upoštevati dejstvo, da prihajajo okoličani baš ob nedeljah iz oddaljenih krajev, da izvrše svoje nakupe in da je vsled tega v prvi vrsti v interesu kupujočega občinstva, da so v nedeljo dopoldne trgovine odprte. Vendar na konferenci v Beogradu trgovski delegati iz drugih pokrajin našega predloga niso podpirali in je vsled tega propadel.

Sporazumno z vsemi ostalimi organizacijami cele kraljevine se je stavil ministrstvu za socialno politiko predlog, da naj velja deseturni delavni čas za vse trgovine, ki se bavijo s prodajo živilijskih potrebščin, deveturni za ostale trgovine in trgovine z luksuznim blagom in osemurni delavni čas pa za denarne zavode, zavarovalnice in podobna podjetja. Izjeme od tega splošnega pravila so bile določene za sejske dni, za dni žegnjanja, božijih potov, itd. tudi ako se vršijo ob nedeljah.

GRADIVO ZA CARINSKO TARIFO.

Zvezinemu pozivu glede predlogov za izpremembo carinske tarife se podeželni gremiji niso odzvali v pričakovanem obsegu, medtem ko so mestni gremiji pri tem vprašanju kakor tudi glede ureditve železniških tarif in glede trgovskih pogodb z Avstrijo in Italijo nabrali v krogu svojih interesentov obsežno gradivo. Ljubljanski gremij je izvršil carinsko anketo po posameznih strokah pod vodstvom g. carinskega revizorja Toroša.

PROMETNE ZADEVE.

Zveza trg. gremijev je z mnogimi vlogami posredovala pri železnici v zadevah voznega reda, obnovitve prometa v Prekmurju, obnovitve direktnih zvez z inozemstvom, upeljavo direktnih tovornih vlakov med Slovenijo in Vojvodino ter med Srbijo. Ob priliki zakona investicijskega programa za dolarsko posojilo je Zveza mobilizirala vse, da se sprejme v investicijski program tudi zgradba železniške zveze Slovenije z morjem, potem podaljšanje kočevske železnice do reške proge. Poleg tega je posvečala Zveza posebno pažnjo razvoju telefonskega prometa, krajevnih central, izmenjavi železne žice za bakreno in podaljšanju obstoječih vodov posebno v smeri proti Reki. S hvalevrednim prizadevanjem in s podporo tehničnega oddelka poštnega ravnateljstva se je izvršil v preteklem letu lep del programa za razvoj telefonskih javnih govorilnic in novih krajevnih central in upati je, da se posreči ugodno rešiti vprašanje moderniziranja telefonske centrale v Ljubljani in zgradbe radio-postaje v ljubljanski okolici, ako bodo mero-

dajni politični krogi našo akcijo primerno podpirali.

POBIJANJE DRAGINJE.

Vsled novih racij proti trgovstvu po zakonu o pobijanju draginje je odposlala Zveza deputacijo v Beograd, da intervenira pri ministrstvu pravde in pri ministrstvu za socialno politiko in ministrstvu trgovine in industrije, da se izpopolni pravilnik za izvrševanje protidraginjskega zakona in se eksekutivnim organom dajo enotna navodila glede postopanja. Radi vladne krize pa zadeva ni prinesla celotnega uspeha, dasi se je posrečilo zainteresirati za akcijo najširše kroge naših trgovskih organizacij in Opći privredni Savez v Osijeku, kjer trpi trgovstvo pod podobnimi razmerami kakor pri nas.

KREDITI ZA NADALJEVALNO IN STROKOVNO ŠOLSTVO.

O stanju našega strokovnega in trgovskega in nadaljevalnega šolstva in o vseh vprašanjih, ki so s tem v zvezi, bo izšel podroben referat v »Trgovskem listu«, ki ga radi obširnosti ne morem ustno podati. Za sedaj pripominjam le toliko, da je prišlo vsled neizplačevanja honorarjev za nadure proti koncu lanskega leta do skrajno neljubih dogodkov in skoro do neke vrste stavke in da nam letos grozijo vsled zadrževanja izplačil enake kalamitete. Krediti za strokovno prosveto, za trgovsko nadaljevalno šolstvo, za nabavo učil so bili po večini črtani. Nujno je zato, da se nadaljevalno šolstvo podpravi in reformira, da bi moglo z uspehom vršiti svojo nalogo.

»TRGOVSKI LIST«.

Z novim letom se je naše trgovsko glasilo »Trgovski list« preselilo v novo lastno tiskarno. »Trgovski list« se mora boriti z velikimi težkočami, ker ga trgovstvo ne podpira niti z inserati niti z rednim plačevanjem naročnine, kakor bi bilo z ozirom na informativno vrednost lista in za njegovo važnost za propagando in obrambo gospodarskih interesov pričakovati. Važne informacije je Zveza poročala gremijem potom okrožnic. Zeleti bi bilo, da se o vsebini teh okrožnic pravilno na sestankih posameznih gremijev in ne samo v odborovih sejah, da bi se zbudil v širših vrstah gremijalnih članov interes za gremijalno delovanje. Ostalih Zveznih akcij ne bom podrobno navajal in je njih seznam vsem interesentom v Zvezni pisarni na vpogled.

STATISTIKA ZVEZNEGA ČLANSTVA.

Z novim letom so bile pri Zvezi trg. gremijev včlanjene vse obstoječe krajevne trgovske organizacije v Sloveniji, in sicer: 21 gremijev in 7 trgovskih zadrug. Izkaz članstva je poslalo 19 gremijev in 3 zadruge ter štejejo po njih vsi gremiji in zadruge 9.779 članov, med njimi 1.196 protokoliranih trvd. V tem številu pa ni všteto članstvo ličjskega, novomeškega in ljubomerškega političnega okraja ter iz sodnega okraja St. Lenart pri Mariboru. Zato se lahko z mirnostjo računa, da presega število trgovstva v Sloveniji z novim letom 1923 10.000 trvd. Nadejamo se, da se bo v tekočem letu organizacija gremijev v lani pričetem tempu izpopolnjevala in uspešno nadaljevala roko v roki svoj stanovski in gospodarski program.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

.....

„Pekatete“

so predrage, pravi kdo.

Kdor jih je preskušal, se je prepričal, da so vzlic visoki ceni cenejše, ker se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

K. P.

Vzdrževanje brzojavnih drog.

V stebrih, ki nosijo brzojavne in telefonske vode, tiči ogromna vsota lesnega kapitala, in ta s kljub trajnemu nadzorstvu razmeroma v kratkem času obrabi.

Brzojavni drogi so podvrženi raznim uplivom atmosferilij, osobito zemeljski vlagi, ki les uniči, tako da treba drog izmenjati prej, kakor bi to druga poraba lesa zahtevala.

Na izmenjenih stebrih je često opazovati, da so isti samo na spodnjem koncu nagnili, medtem, ko je ostali del droga še precej čvrst ter bi odgovarjal popolnoma potrebam kot opora brzojavnih vodov. Dokaz torej, da bi bilo treba samo nadomestiti recimo 1/3 celega droga z enakim uspehom, kakor če se cel steber obnovi. Ta misel ni popolnoma nova, udeležiti so jo skušali že pred 2 letoma na državnem omrežju Luksemburškem, kjer se je spretnim strokovnjakom posrečilo zadevo, s praktičnega in ekonomičnega stališča prav zadovoljivo rešiti.

Obnova stebra, ki je samo v spodnjem delu pokvarjen, kar je v 80 % vseh slučajih ugotoviti, izvršita dva delavca na sledeči način:

Steber se od treh strani s posebnim stojalom čvrsto podpre, potem se v oni višini nad zemljo, do katere sega trhllost ali niloba — povprečno poldrugi meter — prežaga in štor iz koplje. Ostali drog stoji med tem nepremično v opori stojala.

Na mesto iskopenega dela stebra pride v isti izmeri nov del iz čvrstege, najbolje bukovega ali sploh trdega lesa, dobro impregniran. Stari in novi del droga, ki se morata na koncih, kjer se dotikata, v debelosti ujemati, se sedaj s posebno pripravo spojita v trdno enoto.

Ta spojilna priprava je iznajdba inženerskega podjetja bratov Himelbach, ki jo imenujeta »G. H. F. Standrad - stebrova noga«. V glavnem se gre tu za spretno izmišljeno konstrukcijo železnih spon, ki objemajo oba konca stebrov tako čvrsto, kakor da bi bila prirasla, ter se cel steber hitreje kje drugod prelomi, kakor v obvezi. Spone se dajo na vsako debelost raztegniti, ter z vijaki zaožiti. Po končanem delu se stojišče odstrani in steber vsrja skoraj tako dolgo še v službi kakor nov.

Po istem načelu se obstoječi stebri povišujejo, če je treba napeljavo vzdigniti. S posebnim povdankom pa se pojavi prednost te »Standrad noga«, če se gre za droge, ki nosijo večje število brzojavnih opor.

Pri običajni izmenjavi je treba seveda vse nosilce žic iz starega droga prenesti na novega, kar je precej zamudno, celo nevarno delo, ki pogosto povzroča motenje brzojavnega obrača, vse to seveda odpade pri opisanem postopanju, ki ne zahteva ravno izobraženega delavstva in se prihrani mnogo materiala, časa, truda in stroškov.

V konkretnem slučaju sem opazoval, da sta imela dva delavca ravno tri ure opravka za obnovo stebra z 21 nosilci po opisanem načinu; za isto opravilo, bi bilo sicer treba 5 delavcev, ki bi potrebovali pol dneva da izmenjajo cel brzojavni drog.

Če ravno se nimamo priboževati nad pomanjkanjem lesa, pa gospodarska uvidevnost zahteva tudi varčljivost v tem predmetu, in če imamo sredstva, to varčljivost udeležiti, bi bilo jako neumestno jih prezirati.

Na fisoče brzojavnih drogov se letno izroči usodi uničitve, k večjemu da se porabijo kot manjvredno kurivo, služili pa bi še dokaj časa svojemu namenu, če jih ozdravimo po načrtanem načinu.

Da ima stvar uvaževanja vredno stran, dokazuje dejstvo, da se je »Standard - noga« pridobila veljavo v drugih državah.

Zadnji čas gradi Italija brzojavne proge kar s početka po tem sistemu in rabi za droge dvojno vrsto lesa,

čvrstejšega pri zemlji, slabšega zgoraj.

Tudi v malenkostnih stvarih, kakor je na videz predmetna, nima nihče, tudi mi ne, vzroka prezirati morebitni gospodarski učinek, posebno, če nas tujina vspodbuja v posnemo.

Kar nam stvarno praktiki predložijo z dokazi, lahko teoretično izrazi v proračunih in številkah; to so duhoviti izumitelji vedno storili, uspeh pa njihovega duševnega dela si smemo prisvojiti tudi mi, če smo sposobni izvajati posledice napredka.

Italijanska trgovinska bilanca za leto 1922.

Italijansko finančno ministrstvo je objavilo celokupne statistične podatke o italijanski zunanji trgovini v letu 1922. Po teh podatkih se je primanjkljaj trgovinske bilance zmanjšal za približno dve milijardi in pol, to je od devet milijard v letu 1921 na 6 milijard 400 milijonov v l. 1922.

Ako vzamemo vrednost celokupnega uvoza in ga primerjamo z vrednostjo celokupnega izvoza, bomo našli sledeče številke: Vrednost uvoza v letu 1922 se je zmanjšala za nad eno milijardo in pol, to je vrednost uvoza, ki je znašala v letu 1921 še 17.266.621.940 lir je v letu 1922 padla na 15.726.750.924 lir; temu nasproti se je pa vrednost celokupnega izvoza povečala za nad 1 milijardo lir, to je od 8.275 milijonov 006.061 v letu 1921 je narasla na 9.297.116.589 v letu 1922. — Zmanjšanje uvoza in povečanje prodaja inozemstvu tvorita za italijansko trgovinsko bilanco izboljšanje za nad dve milijardi in pol, s tem, da se zmanjša deficit, odnosno prevešček vrednosti uvoza nad vrednostjo izvoza od približno 9 milijard lir v letu 1921, na 6 milijard 400 tisoč lir v letu 1922, torej na nekaj več nego na 6 milijard in 400 milijonov lir. To pomeni vsekakor znaten korak italijanskega nacionalnega gospodarstva k izboljšanju. Posebno je treba poudariti, da se je uvoz v prvih šestih mesecih leta 1922 znatno zmanjšal napram uvozu v prvih šestih mesecih v letu 1921, medtem ko se je v drugi polovici vidno povečal in to ponajveč zbog velikih nakupov surovin. Z druge strani se je pa izvoz v prvih devetih mesecih konstantno večal in je v mesecu novembru 1922 dosegel največji nivo tako z ozirom na absolutno število, kakor tudi z ozirom na prevešček napram odgovarjajočemu mesecu v letu 1921.

Kar se tiče glavnih predmetov uvoženih ali izvoženih v letu 1922 bi bilo omeniti: Z ozirom na vrednost uvoza v letu 1921, se je uvozilo v letu 1922 za 1.090 milijonov lir žita manj; sladkorja 306 milijonov manj, v katero svoto pa ni všteta vrednost sladkorja uvoženega na račun reparacij; premaga za 228 milijonov manj; rib za 78 milijonov manj; kave za 25 milijonov manj; goveje živine za 15 milijonov manj; surove jute za 13 milijonov manj. Pripomniti je treba, da na podlagi zmanjšanja vrednosti uvoženega blaga ni treba neizogibno sklepati, da se je tudi množina uvoza zmanjšala, kajti večkrat se zbog padanja cen zviša količina uvoženega blaga, ne da bi se pri tem povečala tudi celokupna vrednost. Ta pojav se je ugotovil pri premogu, surovi juti in pri uvozu goveje živine. Glede teh predmetov navajajo poslej povečanje za 1.456.644 ton, za 13.682 q in 1248 glav napram letu 1921, dasi se je celokupna vrednost teh predmetov napram letu 1922 znatno zmanjšala.

K povečanju italijanskega izvoza so največ pripomogli sledeči predmeti: riž, ki se je izvozilo za 77.000 ton in za 139 milijonov lir več nego v letu 1921; sir čegar izvoz se je povečal za 70.000 q in 98 milijonov lir; kokošja jajca, katerih se je v letu 1922 izvozilo za 88.000 q in 95 milijonov lir več nego v letu 1921; marmor, katerega se je izvozilo za 126.000 q in 25 milijonov lir več;

pšenična moka, katere se je izvozilo za 147.000 q in 21 milijonov lir več nego v letu 1921; testenine iz pšenične moke, katerih se je v letu 1922 izvozilo za 60.000 q in 14 milijonov lir več nego v letu 1921; steklarskih predmetov se je v letu 1922 izvozilo za 9.000 q in 11 milijonov lir več nego v letu 1921.

Zanimivo je tudi ugotoviti, napram katerim državam je Italija pasivna in glede katerih ima aktivno trgovinsko bilanco. Iz Anglije je Italija vedno več uvažala nego je v isto državo izvažala. Tozadevno gibanje pa se je v zadnjih letih še poslabšalo. Isto velja za italijansko trgovino z Združenimi državami in z Nemčijo. Kar se tiče italijanske trgovine z Argentino, stoji dejstvo, da je bila bilanca od leta 1885 dalje vedno povoljna. Še le v zadnjih letih kupuje Italija od Argentine več nego ji prodaja. Tudi napram Indiji je italijanska trgovinska bilanca pasivna. Zelo povoljna pa je bila vedno bilanca trgovine s Švico, ker predstavlja ta dežela posebno dobro odjemališče za italijanske poljske in industrijske proizvode. Italijanska industrija se seveda ni še povzdignila na isto višino, na kateri se nahaja industrija drugih držav zapadne Evrope. Vzroke temu pojavu pa ni iskati toliko v pomanjkanju podjetnega duha, kolikor v pomanjkanju surovin. Posebno se čuti pomanjkanje surovega kamenega olja in zbog tega je zelo razumljivo, da se Italija z drugimi državami vred katere skušajo dobiti v svoje roke petrolejske vire poganja zanje z enako vztrajnostjo. Italija namerava začeti izkoriščati petrolejske vire v srednji Italiji in obenem nadaljevati s pripravami za izkoriščanje vrelcev v svojih afriških kolonijah. Ker pa je jasno, da ni pričakovati od tod nikakih posebnih uspehov še za dolgo dobo let je sklenila italijanska vlada pred kratkem pogodbo s Poljsko, po kateri se izroči posebnemu italijanskemu društvu izkoriščanje obsežnih petrolejskih vrelcev na Poljskem. Ali bo dajala ta italijansko-poljska pogodba za Italijo in za njeno celokupno gospodarstvo zares stvarne in izdatne koristi, se bo pa še le videlo.

Ako pogledamo prejšnje italijanske trgovinske bilance, bomo našli, da je bila ital. trgov. bilanca v splošnem pasivna vsako leto od leta 1871 dalje. V nekaterih letih, kakor leta 1897, 1904 in 1914 je bil primanjkljaj sicer manjši, toda nekatera druga leta, kakor leta 1887, 1908, 1918 in 1919, pa je bil primanjkljaj naravnost ogromen.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Tretja tovarna paličnega železa in vlihih izdelkov se nahaja v Štoreh pri Celju. Ta tovarna ima eno martinovo peč in izdeluje letno okrog 1800 vagonov paličnega železa in 115 vagonov vlihih predmetov. Surovo železo okrog 125 vagonov za vlihanje dobiva iz Češke, Švedske in Anglije, tri vagone iz Bešlina na Hrvaškem, tri vagone iz Vareša, 400 vagonov surovega jekla v kosih iz Avstrije in okrog 700 vagonov starega železa iz tuzemstva. Ta tovarna je lepo urejena, dobro obratovana, ima nemško uradništvo in slovensko delavstvo. Izdeluje dobre izdelke in ima zelo dobre lišine, posebno vlihanje za stroje.

Ker se ta tovarna ne nahaja na meji in tudi transportno ni od bodečih dobaviteljev surovega železa iz Ljubije preveč oddaljena, bi lahko ostala ter se specializirala za posebne stroje.

Ker Slovenija nima rude za visoke peči, bi se s časom tudi, ako se ne bi storili posebni koraki vsled potreb narodne obrambe, preselile vse opisane tovarne v kolic Prijedora. Ker zahtevajo življenski interesi narodne obrambe, da se ta selitev izvrši, se mora ona izvršiti čim se pokrene problem Ljubije.

93. Industrija železnih izdelkov v Bosni in Hercegovini.

Ko smo pisali o Varešu, Zenici in o rudiščih v Bosanski Krajini, smo navedli bosansko železno industrijo ter opisali stanje Vareša, Zenice in železnih ležišč v Bosanski Krajini ter navedli naše nazore glede bodočnosti velike bosanske industrije. Sedaj želimo opisati stanje bosanske industrije železnih izdelkov.

Na čelu te industrije stojijo železniške delavnice v Sarajevu in Mostaru, ki služijo za popravljanje lokomotiv in vagonov v Bosni in Hercegovini. Delavnice v Sarajevu so velike in zaposlujejo okrog 1.000 delavcev, medtem ko je delavnica v Mostaru majhna in zaposluje okrog 100 delavcev. Pri teh delavnicah bi bilo treba osnovati večerne in praznične šole za vajence in pomočnike ter jih s časom preosnovati v poldnevne šole, kjer bi se dopoldan delalo v šoli popoldan pa v delavnici. V Drvaru se nahaja železniška delavnica za gozdno-industrijsko podjelo Dobrin - Drvar z delavničnimi šolami, ki so zelo dobro urejene. Enako se nahaja v Zavidoviču železniška delavnica za železniško progo, katero eksploatirajo gg. Eisler in Ortblid. Vojno ministrstvo ima v Sarajevu, Mostaru in Travniku majhne delavnice, katere bi bilo treba razširiti in razviti. V Sarajevu se nahaja tovarna za žice in železne žičnike gg. Rakera in Babiča. Izdela okrog 20.000 kg žice letno, kar predstavlja okroglo polovično potrebo na žici v Bosni in Hercegovini. Tovarna je producirala okrog 140 vagonov žičnikov letno. Izdelovala je kljake za telefone, štedilnike in različno blago in pločevine, papuče za pilote, male konstrukcije, lijake za kanalizacijo, vijake, kroge in velike žeblice.

Izvoz in uvoz.

Izvoz vseh vrst semenov, suhe deleže, ovsa in repe za živino je odslej dovoljen.

Izvoz madžarskega vina v Švico. Švicarska vlada je po posredovanju madžarske vlade dovolila uvoz 50.000 hl vina mesečno iz Madžarske v Švico. Obenem je švicarska vlada znižala manipulacijsko pristojbino, ki se plačuje za izslavo uvoznih dovoljenj, od 2 na 1 švicarski frank. Pogajnja glede povišanja kontingenta so še v teku.

Izvoz gradbenega lesa v Italijo preko Rakeka prepovedan. Italijansko ministrstvo je prepovedalo izvoz gradbenega lesa preko obmejne postaje Rakek. Preko Sušaka je izvoz gradbenega lesa v Italijo še vedno dovoljen.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Naša trgovna preko Soluna. Prošli teden je iz naše države prispelo v Solun: 1 vagon turščice, 4 vagoni sode, 15 vagonov desk, 27 sodov masla, 13 vagonov konj, 1 vagon volov 5 vagonov fižola, 1 vagon vrvarskih izdelkov, 62 zabojev opija, 2 vagona usnja.

Industrija.

Filmska industrija v Sloveniji. Lastnik pljuškega kina g. Mihael Murko namerava ustanoviti v Celju ali Mariboru domačo filmsko industrijo pod imenom »Monopolski filmski zavod Triglav«.

Mednarodna industrijska razstava v Novem Sadu. Odbor za prireditelje velike industrijske razstave v Novem Sadu je sklenil, da se bodo na razstavo pripustili tudi razstavljalci tujih držav, ki so akreditirani na našem dvoru. Računa se, da bo sodelovalo nad 600 razstavljalcev.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke SHS se je od 22. do 30. aprila povečal za 38.917.880 na 5.459.172.760 Din.

Promet.

Prometna konferenca v Sarajevu. V Sarajevu je bila dne 4. t. m. zaključena prometna konferenca, katere so se udeležili delegati prometnega ministrstva, ministrstva pošte in brzojava, delegati poštne direktije iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Novoga Sada, Splita

in Sarajeva, delegati oblastnih železniških direktij iz Beograda, Zagreba, Subotice, Ljubljane in Sarajeva ter delegati uprave železnic iz Belišča in Drvara. Konferenca je razpravljala o voznem redu za prevoz potnikov in pošte, o kompoziciji vozov, železniških zvez in ostalih važnih železniških vprašanjih. Rešena so bila tudi vprašanja, tičjoča se uvedbe novega voznega reda, ki slopi v veljavo dne 1. junija. Konferenca je ukrenila tudi vse potrebno, da se čim bolj odstranijo razni nedostaki, ki ovirajo naš promet.

Podaljšanje prometni provizorij z Reko. Veljavnost modusa vivendi, določene po italijansko-jugoslovenski paritetni komisiji v Opatiji glede osebnega in voznega tranzita med Reko in Sušakom, se je podaljšala na podlagi sporazuma med Rimom in Beogradom do 5. junija.

Razdelitev tovornih vagonov. Prometno ministrstvo se pripravlja, da izvrši, če dni primerno razdelitev vseh tovornih vagonov celega voznega parka, ker se na nekaterih meslih nahaja preveč na drugih pa premalo vagonov.

Trgovski register.

V zadržni register se je vpisala Splošna delavska gospodarska zadruga »Delavski dom«, r. z. z. o. z. v Zagorju.

Dobava, prodaja.

Dobava vložkov za kretniške in signalne svetiljke. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. maja t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave 1.000 komadov vložkov za kretniške in pa 1.000 komadov vložkov za signalne svetiljke. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava inventarskih stvari. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. maja t. l. ponovna licitacija glede dobave raznih inventarskih stvari (torbe za konduktarje, signalne piščalke, konduktorski ključji, škaltje itd.). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava kretniških svetiljk. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1500 kretniških svetiljk. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava rešetkinih palic za lokomotive. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1340 rešetkinih palic za lokomotive. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja bukovih drv. Pri Direkciji šum v Vinkovcih se bo prodalo dne 22. maja t. l. ob 11. uri dopoldne na javni licitaciji 33.292 m³ izgotovljenih bukovih drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Proti povišanju obrestne mere pri Narodni banki. Udruženje bank v Beogradu je izročilo Narodni banki spomenico, v kateri zahteva, da se naj absolutno ne spremeni obrestna mera, češ, da bi se s povišanjem obrestne mere samo še poostрила današnja denarna kriza.

Posojilo Hipotekarske banke v Švici. Pogodba za zaključitev posojila v znesku 50 milijonov švicarskih frankov med državno Hipotekarno banko (Upravo fondova) in švicarsko bančno skupino je sklenjena. Posojilo se bo obrestovalo z 8 odst. Posojilo se izplača naši državi v dinarjih, ker je finančni minister izjavil, da bo kril morebitno razliko v kurzu, ako bi se medtem izpremenil.

Nov devizni pravilnik za pobijanje špekulacije z devizami in valutami v Nemčiji je bil izdalen dne 2. t. m.

Tržna poročila.

Zagreški žitni trg (8. t. m.). Postavna baška odnosno vojvodinska poslaja nolirajo: pšenica 450—460, koroza žolta 260—270, bela 295—305, defektna 160—

250, rž 370—375, ječmen za pivovarne 325—340, za krmo 300—310, fižol pisani 500—600, beli 450—500, pšenična moka »0« 675—700, »2« 650—675, »6« 625—650, za krmo 225—230, ržena 525—535, otrobi drobni 160—170, debeli 250. Tendence mirna.

Vinski trg. Vinska kupčija miruje kljub nizkim cenam. Na hrvaškem plačujejo vina po 2.50 do 3 Din. Kljub nizkim cenam ni kupcev, posebno če se še vpošleva, da vino, kupljeno po tej ceni končno stane 6 Din in sicer vsled trošarine, raznih voženj itd. — Cene dalmatinskemu vinu so stalne. Črnega vina so že precej razprodali, toda ga imajo še dovolj na razpolago. Napovedujejo, da bo letošnja vinska trgatva zopet dobra. — Avstrija. Kupčije ni nobene, vina je dovolj na razpolago. Cene 6 do 7 odstotnemu vinu 4800 do 5000 K, vina boljše vrste 6000 do 6500 avstrijskih kron liter. — Madžarska. Trgovina je slaba. Kljub temu, da je madžarska krona padla, vendar se cene niso znatno povečale. Cene 9 do 10 odstotnemu vinu 70 do 80 K, 11 odstotnemu 100 K, 12 odstotnemu 140 do 150 madžarskih

kron za liter. — Čehoslovaška. Vinska kupčija je slaba. V okolici Bratislave prodajajo vino po 4 do 5 češkosl. kron liter. — Italija. Cene vinu rastejo. Večje povpraševanje po vinu je od strani Nemčije, Švice in Češkoslovaške, deloma tudi Avstrije.

Lesni trg. Poslovno slavonska postaja odnosno za mehek les poslaja v Gorskem Kotoru so prošli teden notirali v Din: hrastovi hlodi I. 1400—1600, hrastovi hlodi za furnirje 2400—2700, fino hrastovo blago 2500—3500, hrastovina za zrcalni rez 3000—4000, hrastovina, izbrano blago 4000—5000, francoske doge 1000 komadov 15.000—18.000, sirovi frizi ozki 1000—1200, široki 1400—1600, bukovi hlodi I. 250—350, bukovi frizi 750—850, javorjevi hlodi I. 720—800, jesenov hlodi I. vrste 500—650, brestovi hlodi I. 450—550, mehko tesano blago 350—450, mehko žagano blago 550—650, drogi za brzojav, hrastovi 50—70, želez. pragi, hrastovi 33—51, bukovi 40—50, bukov les za kurjavo I. vagon 2750—3200, II. vagon 2200—2300, mešan les za kurjavo 2400—2700, oglje vagon 10.000—11.000.

!
Pri-
stopajte
kot član
k društvu
**Trgovska
akademija!**
!

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno vrejena popravilnica vseh pisal. strojev.

Drago Cerlini
Celje
Slovenija
Glavni trg 17.
Točna posrežba.
Export.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379. mestni tesarski mojster Telefon št. 379.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.
Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače ter livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.
Čilski soliter,
žveplo in modra galica.

Na veliko in malo!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezanine, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukić in drug
= Ljubljana =
Bohoričeva ulica 24

Franc Erjavec

pri „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlisen)
nasproti križanske cerkve.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. o. z. v Ljubljani.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši živalni stroji v vseh opre-
mah Gritzner, Kaiser, Adler za rod-
binsko in obrtno rabo, istotam igle,
olje ter vse posamezne dele za vse
sisteme. Na veliko in malo!

Naznanilo preselitve.

Manufakturna trgovina Anton Schuster

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7, naznanja, da se je preselila

na **Mestni trg št. 25**

(nasproti mestnega magistrata) ter bo vsled na novo
urejene trgovine še nadalje
prodajala po znižanih cenah.

Elektrotehnično
podjetje

Leop. TRATNIK

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 25

Naprava kompletnih elektrarn za vsako napetost. —
Zaloga raznih strojev, svetil, žarnic in inštalacijskega
materijala. — Popravila elektromotorjev.

Naslov za brzojavke: Motor Ljubljana.

Načrte in proračune na zahtevo.

Originalno, zajamčeno pristno

ERENYI DIANA francosko žganje

male steklenice, zaboji po 100 steklenic
srednje steklenice, zaboji po 50 steklenic
velike steklenice, zaboji po 25 steklenic

po originalnih tovarniških cenah, originalni tovarniški po-
pust — je stalno na zalogi pri

FRANC GULDA — MARIBOR.

PRODAJA LESA.

Pašna skupina v Podkorenu pri Kranjski Gori namerava prodati
približno 1000 m³ stoječega

smrekovega lesa v parcelah

tik nad vasjo ob državni cesti. — Ponudbe je vložiti ofertnim
potom do 31. t. m. ob 13. uri, ob katerem času se oferti odpro.
Pogoji so razvidni v Rasingerjevi gostilni v Podkorenu.

ODBOR PAŠNE SKUPINE.

Industriji
Trgovci
oglašajte v „Trgovskem listu“!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17,500,000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavi: Trgovska

EKSPOZITURE

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)

Telefoni: 139, 146, 458